

ԽՆԴԻՐ 1. Երկու մարմինների շարժումները նկարագրվում են $x_1 = 10 + 7t + 0,5t^2$ և $x_2 = -40 + 0,6t^2$ հավասարումներով, որտեղ մեծություններն արտահայտված են ՄՀ-ի հիմնական միավորներով: Շարժման սկզբից որքա՞ն ժամանակ անց մարմինների արագությունների մոդուլները կհավասարվեն իրար: Մեկնաբանե՞ք ստացված արդյունքը:

Լուծում: Շարժման տրված հավասարումներից ստանում ենք, որ առաջին մարմնի սկզբնական արագության պրոյեկցիան՝ $v'_{0x} = 7$ մ/վ, իսկ արագացման պրոյեկցիան՝ $a_{1x} = 1$ մ/վ²: Հանգումորեն, երկրորդ մարմնի համար՝ $v''_{0x} = -40$ մ/վ, $a_{2x} = 1,2$ մ/վ²: Առաջին մարմնի արագության պրոյեկցիան՝ $v'_x = v'_{0x} + a_{1x}t = 7 + t$, երկրորդինը՝ $v''_x = v''_{0x} + a_{2x}t = -40 + 1,2t$: Երբ արագությունների մոդուլները հավասարվում են, $|7 + t| = |-40 + 1,2t|$: Քանի որ $7 + t > 0$, ապա վերջին հավասարումը համարժեք է հետևյալ երկու հավասարումներին՝

$$\begin{cases} 7 + t = -40 + 1,2t, \\ 7 + t = 40 - 1,2t, \end{cases}$$

որտեղից ստանում ենք երկու լուծում՝ $t_1 = 15$ վ և $t_2 = 235$ վ:

Բացատրենք ստացված արդյունքները: Առաջին մարմինը կատարում է հավասարաչափ արագացող շարժում, իսկ երկրորդը՝ նախ կատարում է դանդաղող շարժում և $t = 15$ վ պահին, առաջին և երկրորդ մարմինների արագությունները, լինելով հակադրված, մոդուլով դառնում են իրար հավասար: Արագությունը զրոյի հավասարվելուց հետո երկրորդ մարմնի շարժումը դառնում է արագացող և շարժման սկզբից $t = 235$ վ հետո վերջինիս արագությունը, աճելով, կրկին դառնում է հավասար առաջին մարմնի արագությանը:

Պատասխան՝ 15 վ, 235 վ:

ԽՆԴԻՐ 2. Կայարանից շարժվող գնացքի առաջին վագոնը դիտողի մոտով անցնում է 10 վ-ում: Մինչ գնացքի մեկնումը դիտողն այդ վագոնի սկզբի մոտ էր: Վագոնների միջև հեռավորությունն անտեսել, իսկ գնացքի շարժումը համարել հավասարաչափ արագացող: Դիտողի մոտով որքա՞ն ժամանակում կանցնի 4 միատեսակ վագոնից բաղկացած գնացքը: Դիտողի մոտով որքա՞ն ժամանակում կանցնի 4-րդ վագոնը:

$$\begin{matrix} t_1 = 10 \text{ վ} \\ \hline t_4 = ?, \Delta t_4 = ? \end{matrix}$$

Լուծում: Եթե մեկ վագոնի երկարությունը նշանակենք l -ով, իսկ դիտողի մոտով 4 վագոնի անցման ժամանակը՝ t_4 -ով, ապա կունենանք՝

$$\begin{cases} l = \frac{at_1^2}{2}, \\ 4l = \frac{at_4^2}{2} : \end{cases}$$

Այս հավասարումները մեկը մյուսի վրա բաժանելով՝ կստանանք՝ $t_4 = 2t_1 = 20$ վ: Դիտողի մոտով 4-րդ վագոնի անցման ժամանակը կլինի՝ $\Delta t_4 = t_4 - t_3$, որտեղ t_3 -ը դիտողի մոտով 3 վագոնի անցման ժամանակն է: Վերջինս որոշվում է նույն եղանակով, ինչ t_4 -ը՝ $t_3 = \sqrt{3}t_1$: Այսպիսով՝

$$\Delta t_4 = (2 - \sqrt{3})t_1 \approx 3 \text{ վ} :$$

Պատասխան՝ 3 վ:

ԽՆԴԻՐ 3. X առանցքով շարժվող նյութական կետի շարժման հավասարումը՝ $x=2-3t+0,1t^2$, որտեղ մեծություններն արտահայտված են ՄՀ-ի համապատասխան միավորներով:

- 1) Որքա՞ն է նյութական կետի արագության պրոյեկցիայի մոդուլը շարժման սկզբից 5 վ անց:
- 2) Ժամանակի ո՞ր պահին նյութական կետի արագությունը հավասար կլինի զրոյի:
- 3) Որքա՞ն է նյութական կետի տեղափոխության մոդուլը ժամանակի 0–30 վ միջակայքում:
- 4) Որքա՞ն է նյութական կետի անցած ճանապարհը ժամանակի 0–30 վ միջակայքում:

Լուծում: $x=2-3t+0,1t^2$ հավասարումը համեմատելով մարմնի հավասարաչափ արագացող շարժումը նկարագրող $x = x_0 + v_{0x}t + \frac{a_x t^2}{2}$ հետ՝ կստանանք, որ նրա սկզբնական կոորդինատը՝ $x_0=2$ մ, սկզբնական արագության պրոյեկցիան՝ $v_{0x}=-3$ մ/վ, իսկ արագացման պրոյեկցիան՝ $a_x=0,2$ մ/վ²:

Արագության պրոյեկցիան որոշվում է $v_x = v_{0x} + a_x t$ բանաձևով: Շարժման սկզբից 5 վ անց այն հավասար կլինի -2 մ/վ, իսկ նրա մոդուլը՝ $v=2$ մ/վ: Նշված բանաձևում ընդունելով $v_x=0$, կստանանք՝ $v_{0x} + a_x t = 0$, որտեղից՝ $t = -v_{0x}/a_x = 15$ վ:

Տեղափոխության պրոյեկցիան որոշվում է $s_x = v_{0x}t + a_x t^2/2$ բանաձևով: Տեղադրելով թվային արժեքները, կստանանք՝ $s = |s_x| = 0$:

Ամբողջ շարժման ընթացքում մարմինը, առաջին 15 վ-ում, շարժվելով X առանցքին հակառակ ուղղությամբ, կատարում է հավասարաչափ դանդաղող շարժում և, անցնելով $l = v_0^2/2a = 22,5$ մ ճանապարհ, կանգ է առնում և հաջորդ 15 վ-ում՝ կատարելով հավասարաչափ արագացող շարժում, հակառակ ուղղությամբ անցնում է նույնքան ճանապարհ: Ուստի նրա անցած ընդհանուր ճանապարհը կլինի 45 մ: